

บรรณานุกรม

(๑) ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๐๐.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

_____. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

_____. ประมวลถ้อยคำ วิสัฏฐิคมคณาภิภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

_____. ปกรณวิเสสภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกพร้อมอรรถกถา แปล ชุด ๙๑ เล่ม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๑.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ

ขุนสรพกิจโกศล (โกวิท ปัทมะสุนทร). ลักษณะที่จตุกกะแห่งปรมัตถธรรม. กรุงเทพมหานคร: บริษัท คัลเลอร์ส โฟร์ จำกัด, ๒๕๓๗.

_____. ลักษณะที่จตุกกะแห่งปรมัตถธรรม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วิญญาน, ๒๕๕๑.

คณะกรรมการโครงการจัดสร้างพระไตรปิฎกนิสสยะ. พระไตรปิฎกนิสสยะ (ฉบับพิเศษ) พระสุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรค มหาสติปัฏฐานสูตร. กรุงเทพมหานคร: ประยูรสาส์นไทย การพิมพ์, ๒๕๕๔.

จำลอง ดิษยวณิช. วิปัสสนากรรมฐาน และเขาวรรณ (ฉบับปรับปรุง). พิมพ์ครั้งที่ ๓. เชียงใหม่: ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงพิมพ์แสงศิลป์, ๒๕๔๙.

ฉันทนา อุดสาหลักชัย. พุทธปัญญา. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ธนัทธการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๕๒.

ธนิต อยู่โพธิ์. **วิปัสสนานิยม**. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๐.

พัฒนา สุอำมาตย์มนตรี. **หลักการปฏิบัติธรรม**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๕๖.

พุทธทาสภิกขุ. **แก่นพุทธศาสนา**. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา, ๒๕๓๙.

พันตรี ประยุทธ์ หลงสมบุญ. **พจนานุกรมมคธ - ไทย**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: บริษัทธรรมสาร จำกัด, ๒๕๔๖.

พระกุนทลาภิวังศ์. **ธรรมบรรยายภาคปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์บุญศิริการพิมพ์, ๒๕๒๕.

พระกัมมัญฐานาจารย์ พระปณิตตาภิวังศ์. **รู้แจ้งในชาตินี้**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๐. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสหธรรมิก จำกัด, ๒๕๕๒.

พระคันธสราภิวังศ์.แปล. **โพธิปักขิยธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร: บุญศิริการพิมพ์, ๒๕๔๙.

พระครูเกษมธรรมทัต (สุรศักดิ์ เขมรังสี). **วิปัสสนาภูมิ**. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร: บริษัทบุญศิริการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๔๘.

พระครูธรรมธรไพฑูริย์. **คู่มือขั้นสูงพหุอาภรณ์มิกะตรี**. กรุงเทพมหานคร: บุญศิริการพิมพ์, ๒๕๔๙.

พระครูปลัดสัมพิพัฒนธรรมจารย์ (ประเสริฐ มนต์เสวี). **วิปัสสนาภาวนา ที่ไม่ถูกเขียนไว้ในพระไตรปิฎก**. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ประยูรสาส์นไทย การพิมพ์, ๒๕๕๓.

_____ . **อานาปานสติภาวนา ลำดับการบรรลุมรรคของพระพุทธเจ้า**. กรุงเทพมหานคร: หจก. ประยูรสาส์นไทย การพิมพ์, ๒๕๕๕.

พระญาณธชเถระ (แลดีสยาตอ). **อานาปานทีปนี**. แปลโดย พระคันธสราภิวังศ์. กรุงเทพมหานคร: ไทยรายวันการพิมพ์, ๒๕๔๙.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตโต). **ดวงตาเห็นธรรม**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

พระธรรมธีรราชมหามุนี (โชดก ญาณสิทธิ ป.ธ. ๙). **คู่มือสอบอาภรณ์กรรมฐาน**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พิทักษ์อักษร, ๒๕๓๓.

_____ . **เทศน์อริยสัจ ๒ ธรรมาสน์ และตอบปัญหาผู้ปฏิบัติธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สัมปชัญญะ, ๒๕๕๕.

_____ . **วิชาครู**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๕๗.

_____ . **วิปัสสนากรรมฐาน**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ประยูรวงศ์พรินติ้ง จำกัด, ๒๕๕๐.

พระธรรมธีรราชมหามุนี (โชดก ญาณสิทธิ ป.ธ. ๙). **วิปัสสนากรรมฐาน ภาค ๑**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๔๘.

_____. **วิปัสสนากรรมฐาน ภาค ๒ ว่าด้วยมหาสติปัฏฐาน**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๔๘.

_____. **วิปัสสนากรรมฐาน (มหาสติปัฏฐาน)**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๔๘.

_____. **หลักปฏิบัติสมถะและวิปัสสนากรรมฐาน**. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สหธรรมิกจำกัด, ๒๕๔๖.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). **พุทธธรรม ฉบับขยายความ**. พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๔๖.

_____. **พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

พระธรรมสิงหบุราจารย์ (หลวงพ่ोजรัญ ฌิตฺตโม). **วิธีเจริญกรรมฐาน**. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา, ๒๕๕๔.

พระพุทฺธโธสเถระ. **คัมภีร์วิสุทธิมรรค**. แปลโดย สมเด็จพระพุฒาจารย์ (อาจ อาสภมหาเถร). พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ธนาเพรส จำกัด, ๒๕๕๑.

_____. **คัมภีร์วิสุทธิมรรค**. แปลโดย สมเด็จพระพุฒาจารย์ (อาจ อาสภมหาเถร). พิมพ์ครั้งที่ ๑๐. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ธนาเพรส จำกัด, ๒๕๕๔.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). **ไตรลักษณ์**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๒. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ พระพุทธศาสนาธรรมสภา, ๒๕๕๔.

_____. **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ ๒๐. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๕๔.

_____. **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๖. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๕๔.

_____. **พุทธธรรม ฉบับปรับขยาย**. พิมพ์ครั้งที่ ๓๒. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ผลิธัมม, ๒๕๕๕.

พระพรหมโมลี (วิลาส ญาณวโร ป.ธ.๙). **วิปัสสนาวงศ์**. กรุงเทพมหานคร: ดอกหญ้า, ๒๕๕๔.

_____. **วิมุตติรัตนมาลี**. กรุงเทพมหานคร: ดอกหญ้า, ๒๕๕๕.

พระโมคคัลลานเถระ. รจนา **คัมภีร์อภิธานวรรณนา**. แปลโดย.พระมหาสมปอง มุทิโต. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ธรรมสภา, ๒๕๔๒.

พระศรีวิสุทธิธารณ (บุญร่วม อุดกามา ป.ธ.๙). **ปาฐปรีวัตร ลายแทงสู่จริยทรัพย์**. พิมพ์ครั้งที่ ๑.

กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอ็ม เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด, ๒๕๕๖.

พระสัทธัมมโชติกะ ธัมมาจริยะ. **ปรมัตถโชติกะ ปริเฉทที่ ๑-๒-๖ จิต เจตสิก รูป นิพพาน**.

กรุงเทพมหานคร: หจก.ทิพย์วิสุทธิ, ๒๕๕๐

_____. **ปรมัตถโชติกะ ปริเฉทที่ ๓ และปริเฉทที่ ๗**. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ, ๒๕๕๔.

_____. **ปรมัตถโชติกะ ปริเฉทที่ ๙ เล่ม ๒ วิปัสสนากรรมฐาน**. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร: หจก.ทิพย์วิสุทธิ, ๒๕๕๔

_____. **วิปัสสนากรรมฐาน**. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสัทธัมมโชติกะ, ๒๕๒๘.

พระโสภณมหาเถระ (มหาสี สยาตอ). **ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร**. แปลโดย พระคันธสาราภิงค์. พิมพ์ครั้งที่ ๒๐. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ประยูรสาส์นไทยการพิมพ์, ๒๕๕๔.

_____. **นิพพานกถา**. แปลโดย พระคันธสาราภิงค์. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ประยูรสาส์นไทย การพิมพ์, ๒๕๕๔.

_____. **พรหมวิหาร**. แปลโดย พระคันธสาราภิงค์. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร: หจก. ประยูรสาส์นไทย การพิมพ์, ๒๕๕๕.

_____. **มหาสติปัฏฐานสูตร**. แปลโดย พระคันธสาราภิงค์. กรุงเทพมหานคร: หจก. ประยูรสาส์นไทย การพิมพ์, ๒๕๕๕.

_____. **วิปัสสนาขุณี**. แปลโดย จำรูญ ธรรมดา. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ประยูรสาส์นไทยการพิมพ์, ๒๕๕๒.

_____. **วิปัสสนาขุณี หลักการปฏิบัติวิปัสสนา (ฉบับสมบูรณ์)**. แปลโดย.จำรูญ ธรรมดา. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด. ประยูรสาส์นไทยการพิมพ์, ๒๕๕๓.

_____. **วิปัสสนาขุณีย์ เล่ม ๑**. แปลโดย พระคันธสาราภิงค์. นครปฐม: ซีเอไอ เซ็นเตอร์, ๒๕๔๘.

_____. **วิปัสสนาขุณีย์ เล่ม ๒**. แปลโดย พระคันธสาราภิงค์. นครปฐม: ซีเอไอ เซ็นเตอร์, ๒๕๕๐.

_____. **หลักการปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน**. แปลโดย.จำรูญ ธรรมดา. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ไทยรายวันการพิมพ์, ๒๕๔๖.

พระอนุรุธะ และพระญาณธะ. **อภิธัมมัตถสังคหะและปรมัตถทีปนี**. แปลโดย พระคันธสาราภิงค์. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ไทยรายวัน กราฟฟิคเพลท, ๒๕๔๖.

พระอุปติสสเถระ. **รจนา วิมุตติมรรค**. แปลโดย พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) และคณะ. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ศยาม, ๒๕๕๔.

ภัททนต์อาสาสมหาเถร. การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานตามหลักสติปัฏฐาน ๔. ชลบุรี: สำนัก
วิปัสสนา มูลนิธิวิเวกาศรม, ๒๕๔๑.

_____. วิปัสสนาที่ปณีกา กรุงเทพมหานคร: วัดภัททนต์อาสาสมหาเถร, ๒๕๑๓.

_____. ๑๐๐ ปีอัครมหาภิกษุญาณจริยะ. กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้ง
แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๔.

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์. วิสุทธิธรรมแปล ภาค ๑ ตอน ๒. พิมพ์ครั้งที่ ๙. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัย
ราชภัฏวชิรเวศน์, ๒๕๓๖.

_____. วิสุทธิธรรมแปล ภาค ๓ ตอนจบ. พิมพ์ครั้งที่ ๙. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์,
๒๕๔๘.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพมหานคร: ศิริวัฒนาอินเตอร์
พริ้นท์, ๒๕๕๔.

วรรณสิทธิ ไวยะเสวี. คู่มือการศึกษา พระอภิธรรมมัตถสังคหะ ปริเฉทที่ ๙ กัมมัญฐานสังคหวิภาค.
พิมพ์ครั้งที่ ๕. นครปฐม: หจก.ทิพย์วิสุทธิ, ๒๕๔๔.

_____. พระอภิธรรมมัตถสังคหะ ปริเฉทที่ ๙ กัมมัญฐานสังคหะ. พิมพ์ครั้งที่ ๕.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ, ๒๕๔๔.

ศรีศากยโสภณ. หลักการฝึกสมาธิภาวนาตามรอยพระพุทธองค์ (ฉบับสมบูรณ์). กรุงเทพมหานคร:
บริษัท อินเตอร์เทคพริ้นติ้ง จำกัด, ๒๕๕๔.

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฺฒโน). ปัญญาในพระพุทธศาสนา. พิมพ์ครั้งที่ ๔.
นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์, ๒๕๕๐.

_____. สัมมาทิฐิ ตามพระเถรอธิบายของท่านพระสารีบุตรเถร. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์นันทพันธ์, ๒๕๕๖.

สมเด็จพระพุทธชินวงศ์ (สมศักดิ์ อุปสมมหาเถระ). คติธรรมจากสมุดบันทึกของหลวงพ่อ. วัดพิชย-
ญาติการาม วรวิหาร แขวงสมเด็จพระเจ้าพระยา เขตคลองสาน. ม.ป.ท., ๒๕๕๔.

_____. อริยวงศ์ปฏิบัติ ปฏิบัติอันเป็นวงศ์แห่งพระอริยเจ้า. กรุงเทพมหานคร: ประยูร
สาส์นไทย การพิมพ์, ๒๕๕๔.

สมบูรณ์ ดาสนธิ. กว่าจะเป็นพระพุทธเจ้า. พิมพ์ครั้งที่ ๒. นนทบุรี: บริษัท ธิงค์ ปียอนด์ บุ๊คส์ จำกัด
, ๒๕๕๔.

_____. หนึ่งเดือนดูจิตให้นิพพาน นนทบุรี: บริษัท ธิงค์ ปียอนด์ บุ๊คส์ จำกัด, ๒๕๕๕.

_____. อंतरธานธรรม. นนทบุรี: บริษัท ธิงค์ ปียอนด์ บุ๊คส์ จำกัด, ๒๕๕๔.

อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงพระศพ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช
(วาสน์ วาสนมหาเถร). **สารัตถสมุจจัย อรรถกถาภาณวาร เล่ม ๔**. พิมพ์ครั้งที่ ๑.
กรุงเทพมหานคร: บริษัท โรงพิมพ์กรุงเทพ จำกัด, ๒๕๓๒.

(๒) วิทยานิพนธ์

พระจิรวัดน์ โอภาโส (ทองเพ็ญ). “ศึกษาหลักธรรมและการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนาในคัมภีร์นันทสูตร”.

วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

พระมหาภุชณะ ตรุโณ (บุชากุล). “การศึกษาวิเคราะห์เรื่องทุกข์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท
เปรียบเทียบกับปรัชญาเอกซิสเตนเซียลิสต์ของฌอง-ปอล ซาทร์”. **วิทยานิพนธ์พุทธ
ศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,
๒๕๓๖.

พระมหาประเชิญ ปณฺญาวุโธ (ศรีเหรา). “ศึกษาวิเคราะห์อริยสัจ ๔ อันเป็นภูมิวิปัสสนาเฉพาะ
กรณีการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา ๗ เดือน”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**.
บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

พระมหาพิสุตน์ จันทโส (พะนิรัมย์). “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปฏิจกสมุปปาทกับขั้น ๕
ในการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิต
วิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

พระมหาสุวรรณพงษ์ สุทนต์ (ศรีเมือง). “ศึกษาอินทรีย์ ๕ และการปรับอินทรีย์ ๕ ในการเจริญ
วิปัสสนาภาวนา”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย:
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

พระสมพร สจฺจญาโณ (ไชยยะ). “ศึกษาทุกข์สัจจะในการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา”.
วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย, ๒๕๕๖.

พระสมุห์สันติ เขมจาโร (แสงประสิทธิ์). “ศึกษาหลักธรรมและการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนาใน
มหาทุกขกัณฑ์สูตร”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย:
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

(๓) เอกสารอื่น ๆ ที่ไม่ได้ตีพิมพ์

พระมหาประเสริฐ มนต์เสวี. “ศึกษาวิเคราะห์หลักปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา ๗ เดือน ในคัมภีร์
พุทธศาสนาเถรวาท”. เอกสารวิชาการประกอบการศึกษาหลักสูตรพุทธศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิปัสสนาภาวนา. ศูนย์บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส
นครปฐม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.